

Kompetansetap – elefanten i rommet

LTP anbefaler å avvikle Kjevik senest innen 2025, for å minimere kompetansetapet. Så langt Kjevikfakta erfarer er det ikke utført konsekvensutredninger rundt hvordan et eventuelt kompetansetap kan ramme Luftforsvarets operativitet. Til tross for dette oppfatter vi at et kompetansetap er en risiko man er villig til å ta.

LTP beskriver i kap 6.1.4: «Regjeringen anbefaler å flytte hele staben ved Luftforsvarets tekniske skolesenter og befalsskolen fra Kjevik til Værnes innen utgangen av 2018 som en del av opprettelsen av Luftforsvarets skolesenter på Værnes. Den resterende virksomheten på Kjevik effektiviseres og avvikles senest innen 2025 for å minimere kompetansetapet.»

- Hvorfor er «innen 2025» et vendepunkt for kompetansetap innen teknisk bransje i Luftforsvaret?
- Hva vil et eventuelt kompetansetap bety for Luftforsvarets operative kampkraft?
- Hvordan korrigeres et kompetansetap?

Forslaget om å avvikle Kjevik faller sammen med rekke endringer i de økonomiske rammene for å være ansatt i Forsvaret:

- Tjenestepensjonen er under revisjon og i 2018 skal ny ordning være innført. Signalene tyder på at ny ordning vil være mindre god enn den gjeldende.
- Forsvaret innfører ordning for militært tilsatt (OMT) som deler militært ansatte i 30% offiserer og 70% ikke-offiserer. De fleste ansatte i teknisk bransje, som instruktørene på Kjevik, blir ikke-offiserer. De fleste som blir berørt frykter at dette vil medføre en negativ lønnsutvikling når overgangsordningene utløper.
- Tiltak for å rekruttere og beholde ansatte innen utdanning, som for eksempel skoletillegget, er varslet avvirket. Dette er et alvorlig tilbakesteg fordi teknikere i operativ bransje har høyere reallønn enn instruktører. Skoletillegget er et viktig rekrutteringstiltak som jevner ut noen av lønnsforskjellene mellom skole og operativ tjeneste. Det kan skille flere hundre tusen i lønn, mellom teknisk personell i skole- og operativ tjeneste.
- Det gis signaler om at det skal kuttes i andre ytelser, som for eksempel kompensasjon for pendling - et negativt grep som rammer Forsvarets familievennlige profil.

Den ansattes alder og familiesituasjon har stor betydning for hva den enkelte må vurdere ved en eventuell avvikling av Kjevik:

- Bør jeg slutte i Forsvaret når maksimal tjenestepensjon opptjening er oppnådd?
- Bør jeg bytte jobb, fra utdanning til noe som gir mer inntekt, hvis jeg fortsetter i Forsvaret?
- Hva blir eventuelle kostnader og ulemper med å pendle fra Agder?
- Hva blir eventuelle kostnader og ulemper med å flytte fra Agder?

Kjevikfakta tror at forsvarsansatte på Kjevik, som alle andre som berøres av omstilling, vil ta individuelle valg som tjener sin livssituasjon og ikke arbeidsgivers behov:

- Ansatte i alle aldre, med barnefamilie og sterk tilknytning til Agder, vil oppleve det krevende å ta med familien til en annen kant av landet. Får ektefellen/partneren jobb slik at samlet inntekt ikke reduseres? Blir det tap på salg av bolig på Agder? Hva blir kostnadene for å besøke familie og venner på Agder hvis besøksreise ordningen blir redusert?
- Unge ansatte, som ikke er i en familiesituasjon, vil ta individuelle valg ut fra egne og ikke arbeidsgivers ønsker.
- Eldre ansatte vil som regel vurdere pendling i tiden frem til pensjon.

Hvis kompetansetapet påvirker den tekniske utdanningen av personellet Luftforsvaret trenger for å skape operativitet, så må man korrigere situasjonen. Blant mulige tiltak er:

- Personell kan omdisponeres fra tekniske vedlikeholdsoppgaver til utdanning. Dette kan bli vanskelig fordi Luftforsvaret står foran en firedoblet aldersbestemt avgang de neste 10 årene som faller sammen med innføringen av en rekke nye systemer. Det kan også bli krevende å motivere personell som kanskje ikke ønsker å undervise. Luftforsvaret definerer skoletjeneste som en egen profesjon i sin 2013 utredning.
- Det kan kjøpes kurs utenfor Forsvaret. Luftforsvaret har identifisert at dette er 10 ganger dyrere, har en kvalitet som er vanskelig å dokumentere og lav tilgjengelighet.
- Det kan leies inn instruktører fra utenfor Forsvaret. Kjevikfakta antar dette har samme kostnadsprofil som å kjøpe kurs. I tillegg bygges det ikke kompetanse i egen organisasjon ved en slik løsning.
- Det kan leies inn teknisk vedlikeholdspersonell fra utenfor Forsvaret. Luftforsvaret har identifisert at dette er vesentlig dyrere enn å bruke egne teknikere.
- Man kan akseptere den effekt et kompetansetap i teknisk bransje eventuelt har på operativ evne.

Ved strukturelle omorganiseringer velger ansatte ofte andre stillinger i Forsvaret eller slutter. Dermed flytter ikke viktig kompetanse sammen med avdelingene og kompetansetapet er et faktum. Avdelinger som opplever kompetansetap vil ofte få problemer med å utføre oppdraget de har fått. Kjeviks primære oppdrag er å utdanne det tekniske personellet som Luftforsvaret trenger for å skape operativitet.

Kjevikfakta.no